

احسان عبدی پور، سرنا نواز لرستانی، از بخش نواحی جشنواره فجر می گوید

دارند ریشه‌ها را می خشکانند

مدیومی که در آن فعال هستند، برای مردم شناخته شده‌اند. بنظر می‌رسد وظیفه جشنواره‌های همچون فجر ایجاد امکانات برای معرفی انواعی از موسیقی است که با وجود کیفیت بالا و قابل دفاع و البته با امکان بالقوه جذب مخاطب، تاکنون امکانی برای دیده‌شدن نداشتند. اگر ما مدعی برادری و دوستی میان همه هنرمندان و انواع مختلف هنری هستیم باید در همه عرصه‌ها خود را نشان دهد و به همه زائرهایی که توانمند هستند، با یک چشم نگاه شود. حالا من به لزوم توجه به موسیقی نواحی به دلیل ریشه‌های و باصالت بودنش کاری ندارم و در آن مسود حرفی نمی‌زنم اما می‌توانم توقع ارایه عادلانه امکانات برای گونه‌های مختلف موسیقی را داشته باشم- بگذارید مردم این موسیقی را که تا مرز بی‌کس و کار مانده‌است، ببینند. معمولاً مردم کشور ما گمان می‌کنند هر کس در عرصه هنر موسیقی فعال است، به لحاظ مادی تأمین می‌شود و دغدغه‌هایی که ممکن است سایر مردم در زندگی داشته باشند برای هنرمندان تقریباً کمتر وجود دارد. با این توضیح اما کم نیستند هنرمندان استخوان خرد کرده‌ای در موسیقی نواحی که متأسفانه به نان شبشان محتاجند.

متأسفانه شرایط به گونه‌ای است که به غیر از جشنواره‌هایی همچون فجر، موسیقی نواحی در طول سال به کناری گذاشته می‌شود و تا سال بعد که موعد حضور در جشنواره می‌رسد، کسی سراغی از آن نمی‌گیرد، به غیر از معدود آهنگسازیانی که در طول سال به سراغ موزیسین‌های عرصه نواحی می‌آیند و در آثارشان از حضور آنها استفاده می‌کنند. انگار این موسیقی دیگر اهمیتی ندارد و کارکردی موزیای و جشنواره‌های پیدا کرده است. اما چرا نباید انواعی از موسیقی که مردم با آن زندگی می‌کنند در سید فرهنگی مورد استفاده آنها قرار گیرد، چرا باید جای این نوع موسیقی را که ریشه در گوشت و پوست ما دارد، نوعی از موسیقی بگیرد که خدا می‌داند اصالت و ریشه‌اش از کجا آمده و چه سرنوشتی را برای مردم ما رقم خواهد زد. امروز بسیاری از هنرمندان پیشکسوت و دستگامی ایران شنیده؟ آیا می‌توانند بگویند شور و دشتی را از موسیقی شمال ایران و دیلمان و دشتستان نگرفته‌اند؟ آیا می‌توانند بگویند که ماهرآراز موسیقی لرستان و آذربایجان نگرفته‌اند؟ آیا می‌توانند منکر شوند که شوشی، همایون و اصفهان را از موسیقی چهارمحال و بختیاری، اصفهان و مرکز فلات ایران نگرفته‌اند؟ چنین چیزهایی قابل انکار نیست.

با این توضیح، شما امکاناتی را که برای موسیقی نواحی در نظر گرفته می‌شود، چه در جشنواره‌های دوره‌وچه در سال‌های قبل کافی نمی‌دانید؟ بلکه دقیقاً، چرا نباید حائقل سه‌اجزاد بخش نواحی در سال‌های بزرگ این کشور روه صحنه برود؟ من با هیچ کدام از هنرمندان عرصه موسیقی در زائرهای مختلف مشکلی ندارم. انواع مختلف موسیقی برای من عزیز و قابل احترام هستند. اما چرا باید همه سال‌های بزرگ را به موسیقی پاپ اختصاص بدهند؟ خوانندگان موسیقی پاپ که هم از نظر تبلیغات و هم به دلیل

اگر نبود ما امروز موسیقی‌ای با نام موسیقی کلاسیک ایرانی نداشتیم. ما نباید با دستان خودمان ریشه‌ها را بخشکانیم و بعد انتظار داشتن در ختی تناور و قوی را داشته باشیم. به نظر من رفتاری که امروز با موسیقی نواحی ایران می‌شود در جهت خشکاندن آن است. شما به تبلیغاتی که درباره موسیقی نواحی می‌کنند، نگاه کنید. آیا میزان و کیفیت تبلیغاتی که برای انواع دیگر موسیقی در ایران انجام می‌شود با موسیقی نواحی قابل مقایسه است؟ همین اتفاق باعث می‌شود موسیقی نواحی روز به روز ضعیف‌تر و شکننده‌تر شود. درباره سالن‌هایی که در جشنواره در اختیار موسیقی نواحی قرار گرفته است، چه نظری دارید؟

به نظر من در اختیار قرار دادن سالنی با ظرفیت حدود ۲۰۰ یا ۳۰۰ نفر برای اجرای گروه‌های بخش نواحی کوچک کردن این موسیقی است. تکرار می‌کنم که در طول سال بارها بار سالن‌های بزرگ کشور را پر می‌کنند، سالن بزرگ نمی‌دهند. به نظر من نگاه موسیقی نواحی از بنیان دچار ایراد و اشکال است. به نظر من علت اصلی چنین نگاه، جدی نگرفتن موسیقی نواحی است. با این که موسیقی

اگر نبود ما امروز موسیقی‌ای با نام موسیقی کلاسیک ایرانی نداشتیم. ما نباید با دستان خودمان ریشه‌ها را بخشکانیم و بعد انتظار داشتن در ختی تناور و قوی را داشته باشیم. به نظر من رفتاری که امروز با موسیقی نواحی ایران می‌شود در جهت خشکاندن آن است. شما به تبلیغاتی که درباره موسیقی نواحی می‌کنند، نگاه کنید. آیا میزان و کیفیت تبلیغاتی که برای انواع دیگر موسیقی در ایران انجام می‌شود با موسیقی نواحی قابل مقایسه است؟ همین اتفاق باعث می‌شود موسیقی نواحی روز به روز ضعیف‌تر و شکننده‌تر شود. درباره سالن‌هایی که در جشنواره در اختیار موسیقی نواحی قرار گرفته است، چه نظری دارید؟

محسن آقایی در گفت‌وگو با «شهروند»
ای کاش به مسئولان جشنواره احترام بگذاریم

گروه آوای موج‌ها هم با کودکان کار روی صحنه آمد

موسیقی نواحی مطرح بوده است. بنابراین اعضای گروه و به‌ویژه خودتان به‌عنوان سرپرست گروه از نظر اقتصادی تا چه اندازه به گروه و اجراهایش وابستگی دارید؟

موسیقی نواحی مطرح بوده است. بنابراین اعضای گروه و به‌ویژه خودتان به‌عنوان سرپرست گروه از نظر اقتصادی تا چه اندازه به گروه و اجراهایش وابستگی دارید؟

موسیقی نواحی مطرح بوده است. بنابراین اعضای گروه و به‌ویژه خودتان به‌عنوان سرپرست گروه از نظر اقتصادی تا چه اندازه به گروه و اجراهایش وابستگی دارید؟

در خصوص زار و داستان غلام زنگناری که در آن خودم (محسن آقایی) سرپرست گروه و نوازنده‌نی‌انبار، آماج عیاسی خواننده، علیرضا فرخی نوازنده‌ضرب و تمپو، سعید سیلوش مهمیمنیان آزاد نوازنده تمپو، مهدی گلستان نوازنده‌ضرب و دمام، فرهاد گلگون نوازنده دم‌ده‌مسپندام‌آوازنده‌ای نوازنده‌سازهای‌آفتکی‌و پر کمان، امین پاسره نوازنده عود، پدرام عطایی نوازنده هادی منوچهری مجری و نمایشگر حرکات آیینی، مجید پاکدل نوازنده پیشکسوت نی جفتی، ذوالفقار غریبی نوازنده و نوازنده سازنی جفتی، ایمان فرخی نوازنده تومند بوق شاخی، از بخش موسیقی تلفیقی هر مرگان آقایان مرتضی اولی بندری نوازنده کسر و خواننده، بهنام بهمنی نوازنده بیبه، مجید عباس دشتی نوازنده دهل نوازندگان و کودکان کار حسین واجب فرد، علی صغر واجب فرد، بابک واجب فرد نوازنده، مهتاب واجب فرد، علی پلنگی، خاتم سنازان یوسفی نوازنده زن نی انبار، کمیل ایزدجو شاعر و پژوهشگر بخش نواحی، احسان میرضیایی مدیر اجرایی و حسین لاله رخ مدیر هماهنگی و مدیر روابط عمومی بهروز فرخ شیرازی آوای موج راهمراهی می‌کردند.

در سال گذشته هم شما کودکان کار را روی صحنه آوردید و به اجرای برنامه پرداختید. با چه هدفی این اقدام را انجام می‌دهید؟

بدون تعارف بگویم در زمان ما کودکان کار نبودند. اما من و تمام هم‌محله‌ای‌های‌مان مجبور بودیم کار کنیم. هیچ‌وقت هم کسی بی‌پنداشد که ما را در نوازندگی حمایت کنند. درست است گروه ما گروه جوانی است، اما فرصت دادن به کودکانی که به واسطه شرایط زندگی‌شان در معرض آسیب‌های شدید اجتماعی هستند کوچکترین کاری است که گروه موسیقی آوای موج بتواند برای آنها انجام دهد. اگر یک نفر از کودکان به واسطه این حضور در مهرتین رویداد موسیقایی کشور از آسیب اجتماعی نجات پیدا کند، من و تمام بچه‌های گروه‌ام بی‌پنداشد که ما را در نوازندگی که ۱۵ دقیقه از زمان خود را در اختیار آنها گذاشتیم نادیده‌شوند.

از گذشته مسأله اقتصادی درباره گروه‌های فعال در

است. البته از ترانه‌های فولک و اصیل موسیقی لرستان هم در این اجرا استفاده خواهیم کرد.
در ملودی‌ها و سازبندی هم اصالت و قدمت را در نظر گرفته‌اید یا این نگاه فقط محدود به بخش ترانه‌هاست؟

بخشی از ملودی‌های این دوره، ملودی‌های فولک موسیقی لرستان است و بخش دیگری از آن ملودی‌هایی است که اعضای گروه ساخته‌اند. البته همین بخش هم به موسیقی اصیل لرستان واقعا نزدیک است. ما تلاش کردیم حالا که به‌عنوان نماینده موسیقی این خطه در جشنواره فجر حضور داریم قسمت‌های کمتر شنیده شده از بخش اصیل این موسیقی را برای مخاطبان اجرا کنیم. به نظر من این نگاه به دیدگاه کلی جشنواره موسیقی فجر به‌ویژه در بخش نواحی نزدیک است چون گمان می‌کنم فلسفه برگزاری جشنواره موسیقی فجر در بخش موسیقی نواحی یعنی معرفی انواعی از موسیقی کشورمان به مخاطبان است که تاکنون آن نوع از موسیقی را نشنیده‌اند. با این توضیح گروه‌هایی که از لرستان، مازندران، بوشهر، بلوچستان یا هر نقطه دیگری از ایران به جشنواره می‌آیند باید آن قسمت از موسیقی را برای مردم اجرا کنند که در بخش اصیل و در اصطلاح فولک قرار می‌گیرد، نه ملودی‌هایی که برآمده از ذهن اعضای آن گروه است. به نظر من چارچوب‌ها در موسیقی نواحی باید حفظ شود. موسیقی‌ای که تصمیم به اجرای آن در جشنواره داریم با محوریت سازهای است که موسیقی لرستان با آن شناخته می‌شود. با این توضیح، سرنا، کمانچه و سازهای کوبه‌ای مرکزیت و محوریت اجرای ما هستند. بیشتر سولوها، سوال و جواب‌ها و قطعات میان همین سازها در می‌گیرد اما سازهای همچون بوم تار، تار و سنتور هم برای تکمیل بخش‌هایی از اجرا این ترکیب را همراهی خواهند کرد. داوود رضایی کمانچه‌نواز گروه ما در عین جوانی استعداد فراوانی دارد

و در زمینه موسیقی نواحی در لرستان جزو افراد خوش آینه است. داوود تنظیم قطعات را هم انجام داده است. امیرضا ابراهیمی سنتور می‌نوازند و مجید دولتشاه با تارشا ما راهمراهی می‌کنند. اکبر خسروی نوازندگی بوم تار را بر عهده دارد و بابک شکری نتیک می‌نواز. مختار زندلسیمی هم نوازندگی سناز دف را در اجرای گروه سوربانگ در جشنواره فجر برعهده دارد.

جشنواره موسیقی امسال در بخش نواحی، از نظر امکانات و به لحاظ زمانی در قیاس با جشنواره دوره قبل چه تفاوت‌هایی داشت؟

بگذارید من کمی کلی‌تر به سوال شما پاسخ دهم. مشکل اصلی که به نظر من ما به‌عنوان ارائه‌دهنده عرصه نواحی با آن دست به گریبان هستیم، دیدگاهی است که به این نوع موسیقی وجود دارد. البته من مردم را در وجود و ادامه این نگاه مقصر نمی‌دانم. انتقاد من به مسئولان است که به موسیقی نواحی آنچنان که به شایسته است توجه نمی‌کنند. بارها و بارها از سوی استادان و پژوهشگران صاحب‌نام موسیقی گفته‌شده که موسیقی نواحی ریشه و اصالت موسیقی ایرانی است اما آیا به اندازه‌این اصالت و قدمت به‌این نوع موسیقی توجه می‌شود؟ موسیقی نواحی موسیقی سرچشمه است و

علی نامجو توجه به ریشه‌ها و اصالت‌ها عنوانی است که کم‌وبیش همه در کلام با آن موافقت و تقریباً همه مسئولان کشورمان در عرصه کاری خودشان به آن اشاره دارند. بخش فرهنگی کشورمان نیز از گذشته با اشاره به لزوم توجه به اصالت‌ها در گونه‌های مختلف هنری بر اهمیت حمایت از هنرمندان فعال در گونه‌های هنری اصیل تأکید کرده‌اند. به نظر برخی از کارشناسان عرصه موسیقی، این سخنان اما ظاهراً کمتر در عمل اجرایی شده‌اند. گونه‌های اصیل قرار گرفته‌اند و هرسال تعدادی از هنرمندان سپیدموی موسیقی نواحی و مناطق کشور در فقر و تنگدستی جسان می‌دهند. در این وضعیت، دریغ از نگاهی، توجهی و گامی که شان و منزلت این بزرگان را حفظ کند. همین چند هفته قبل بود که علی محمد بلوچ چهارشنبه ۲۹ دی‌ماه به روی صحنه رفت. عبدی پور از تبعیضاتی سخن می‌گوید که میان موسیقی نواحی و دیگر گونه‌های موسیقی در سرزمین ما رایج شده و از دل شکسته پیشکسوتانی حرف می‌زند که سالن‌های بزرگ تهران بارها و بارها به احترام هنرشان تمام‌قد ایستاده‌اند اما در جشنواره موسیقی فجر باید در سالن‌هایی ۲۰۰، ۳۰۰ نفری به روی صحنه بروند. با او به پهنانه برگزاری جشنواره دوره می‌شود و گفت‌وگویی انجام داده‌ایم که در ادامه می‌آید:

درباره گروهی که امسال به نمایندگی از استان لرستان راهی جشنواره موسیقی فجر کرده‌اید، برای ما بگویید...

گروهی که از استان لرستان در جشنواره فجر امسال شرکت کرده، در مقایسه با سال‌های گذشته تغییرات زیادی داشته است. ما در چیدمان نفرات گروه در این دوره سعی کردیم از هنرمندان جوان موسیقی لرستان در ترکیب گروه سوربانگ استفاده کنیم. شاید بیشتر نوازنده‌های مان متولدین اواخر دهه ۶۰ و دهه ۷۰ باشند. نوع موسیقی که امسال در جشنواره فجر اجرا خواهیم کرد بیش از دوره‌های گذشته به اصالت موسیقی لرستان توجه داشته و تلاش کرده‌ایم آن بخش از موسیقی لرستان را که کمتر شنیده شده است، روی صحنه جشنواره فجر بیاوریم. در دوره‌های گذشته معمولاً آقای رحمان پور به‌عنوان خواننده گروه لرستان را می‌شناسید و از اشعار ایشان در اجراها استفاده می‌شد اما امسال به دلیل همراهی آقای مهرا غنفری به‌عنوان خواننده تلاش کردیم از ترانه‌های ایشان استفاده کنیم. به هر صورت هر شاعر یا ترانه‌سرای شناخته‌شده و تخصصی به‌خودش را دارد، بنابراین ترانه‌هایی که امسال در جشنواره فجر توسط آقای غنفری خوانده می‌شود، خصوصیات منحصربه‌فرد کلام ایشان را دارد. آقای غنفری جوان مستعدی در زمینه ترانه و خوانندگی موسیقی لرستان

مختلف موسیقی نواحی در بخش جایزه بارد شرکت داده شونده، با توجه به وجود پتانسیل‌های مختلف و متفاوت در اقوام مختلف کشور باید کار کارشناسی دقیق‌تری در این امر اتصافی ببیند. اما یکی از راه‌های ایجاد انگیزش برای حرکت موسیقی نواحی همین جایزه می‌تواند باشد که پیشینه‌های کم‌حما در جشنواره‌های سال آینده در نظر گرفته شود.

که تمام مردم ایران ذره‌ذره این موسیقی را حفظ و حمایت خواهند کرد.
بنظر شما، آیا موسیقی نواحی این امکان را دارد که در بخش جایزه‌بار در جشنواره شرکت کند؟
سال گذشته که نخستین سال اهدای جایزه بارد بود، بخش «بهترین آلبوم موسیقی نواحی» در این مسابقه شرکت داده شد. اما اگر خواهد قسمت‌های